

ÉS QUE, AMICS MEUS, QUI POT OBLIDAR EL PIRINEU?

Xavier Garcia i Pujades

Periodista i escriptor

De set en set

Josep M. Pasqual

El Pirineu en llibres

Feia temps (vuit o deu anys ben bons) que no pujava al Pirineu, i la cosa ja em començava a ser insuportable. La celebració dels cent anys del naixement d'Esteve Albert (1914-1995), commemorats dintre la convocatòria de la 18a Fira del Llibre del Pirineu, a Organyà (Alt Urgell), els primers dies de setembre, van escurçar la llarga espera.

I ÉS QUE, AMICS MEUS, qui pot oblidar el Pirineu? En efecte, hi vaig tornar a sentir el mateix de quan hi vaig anar, el 1970, a recórrer amb el meu pare els llocs del Pallars i de l'Alt Urgell on va fer la guerra. Com a rodamón comarcal, l'he resseguit tant com he pogut, hi he fet un bon grapat d'amics i algunes coses n'he escrit, tant als diaris com en llibres, entre els quals *La Transició apassionada (1975-1980)*, que vaig començar l'estiu de 1986, gairebé en trànsit diria, dintre la nit pirinenca d'Enviny, sobre Sort.

DE COP, VEIENT ELS CENTENARS de llibres exposats a la Fira, que surten de les factories laborals d'autors, editors i llibreters d'aquesta alta muntanya catalana, vaig sentir també que la vella tradició de la continuïtat no s'havia trencat. L'obra dels vells de la tribu – mossèn Cinto, Maragall, Sagarra, els lingüistes Fabra, Moll, Alcover o Coromines, els folkloristes i etnògrafs Joan Amades, Violant i Simorra, Serra i Boldú, Serra i Pagès, Joan Lluís, el mateix Esteve Albert i tants més de totes les disciplines i condicions – era continuada i ampliada per tot un estol de gent de totes les edats, nats la majoria enmig d'aquests esvorancs que gairebé toquen el cel, l'obra dels quals (escrita, parlada, teatralitzada, musicada o pintada) s'exhibia senzilla, però contundent, sota els porxos medievals d'Organyà, vora l'església on s'escoltà per primer cop uns sermons en català: les cèlebres Homilies.

COM EN ALTRES OCASIONS, vaig preguntar-me: ¿En saben alguna cosa, a Barcelona (per posar l'exemple de gran capital on passa tot, però on sovint no en queda res), del que es cou, i no només en llibres, més enllà de les aglomeracions? Vatu! La pregunta que no paren de fer-se, des dels temps de l'antigor recent de la transició política, la gent del Pirineu compromesa

JOAN OLLER

amb el present i futur d'aquesta societat, cada cop més evacuada per la lenta agonia de l'emigració, un procés que, al segle XX, va tenir un segon episodi, sobretot a partir dels anys seixanta. De tot això vam anar parlant amb els amics retrobats, tots ells esforçats manobres de la història, de la poesia, de les economies locals, de la consciència i unitat territorial d'aquest enorme contrafort muntanyós, talment una Pàtria natural, com la volia Esteve Albert.

AL VOLTANT DE LA SEVA MEMÒRIA, van reunir-se els continuadors del que ell va començar, una gent que té uns noms concrets i una obra ben concretada que cal que se sàpiguen: Josep Espunyes, poeta, lingüista i historiador, de Peramola; Artur

Vaig sentir també que la vella tradició de la continuïtat d'autors, editors i llibreters d'aquesta alta muntanya no s'havia trencat

Blasco, musicòleg, creador de les trobades a Arsèguel; Marcel Fité, poeta, novel·lista i filòleg de l'Alt Urgell; Joan Obiols, també de Peramola, autor d'una desena de llibres sobre les sis comarques del Pirineu, autèntica enciclopèdia del saber humà, paisatgístic i lingüístic d'aquestes valls; Manel Figuera, barceloní que s'instal·là a la Cerdanya, lingüista, mestre de català, poeta, narrador, excursionista; Isidre Domenjó, de la Seu, periodista, tènic cultural al Consell

Comarcal, col·laborador a diversos mitjans locals i d'Andorra, exdirector de la revista *Pirineu actual* i autor, el 2009, del llibre *Pensar el Pirineu*, textos periodístics a contracorrent del pensament polític oficial; Jordi Solé Camardons, d'Oliana, sociolingüista, professor, creador de Voliana edicions, a Argentona, des d'on ha propagat la personalitat d'Albert; Xavier Rebés d'Areny-Plandolit, editor, pagès, d'Andorra la Vella, des d'on ha continuat l'activitat editora del seu pare; Rafael Català i Dalmau, de Barcelona, continuador així mateix de Rafael Dalmau Editor, que tant publica sobre cultures locals; Jordi Pasques, d'Oliana, poeta, periodista, dinamitzador cultural, comissari del Centenari d'Esteve Albert; Cisco Prats, de Tremp, editor de Garsineu, amb infinitat de llibres sobre el Pirineu; Joan Graell, de la Seu, oriünd del Solsonès, poeta, cofundador de la revista *Lo Banyut* (1998) i del Centre d'Estudis de l'Alt Urgell; i, en fi, Cisco Farràs, de Salàs, antropòleg, historiador i professor; Carles Gascón, de la Seu, historiador, especialista en el món dels càtars; Albert Villaró, novel·lista de la història pirinenca, i Marcel·lí Pascual, director d'Edicions Salòria, de la Seu, i de la revista *Vivre als Pirineus*. Els qui, amb d'altres, aguanten el país; els qui tinc la sort de tenir per amics.

Vol o voleu?

Qualsevol que es miri la pàgina www.9nconsulta2014.cat/ hi podrà visionar el vídeo de 27 segons de la campanya cautelar que ha fet la Generalitat. Cap al final, apareix una imatge de la butlleta de la pregunta amb la llegenda següent: "Voleu que Catalunya esdevingui un Estat?" (en cas afirmatiu) "Voleu que aquest Estat sigui independent?" Mentrestant, se sent una veu en off que diu el mateix: "Voleu que Catalunya esdevingui un Estat?" (en cas afirmatiu) "Voleu que aquest Estat sigui independent?" Aquest "voleu", em sembla perfecte. En un altre element de la mateixa pàgina web, on diu "Podeu descarregar-vos aquí la papereta de votació (català-castellà) en format PDF" s'ofereix al visitant la possibilitat de visionar la butlleta de la pregunta. I, oh meravella!, la pregunta ha canviat. La llegenda de la papereta descarregable diu: "Vol que Catalunya esdevingui un Estat? (en cas afirmatiu) Vol que aquest Estat sigui independent?". Aquest "vol", ja no em sembla tan perfecte.

En les versions oficials, tant la que consta en el text del decret de convocatòria signat pel president de la Generalitat, com la que consta en el Decret 129/2014 publicat al DOGC, la llegenda de la primera part de la pregunta és: "Vol que Catalunya esdevingui un Estat?" És a dir, el "vol" s'ha imposat al "voleu". A mi, el tractament del receptor amb la 3a persona del singular ("vostè) vol?" no m'agrada gens. Tot i que reconec que aquest és el tractament més habitual en les relacions fora de l'administració i que passa per indicar una relació molt afectuosa, sempre m'ha semblat que té a veure amb una contaminació lingüística del català que prové del castellà "¿(usted) quiere?".

Em sembla molt millor la fórmula usada pels publicistes creatius del vídeo promocional (que, d'altra banda, no entenc com han pogut simular una papereta amb una llegenda falsa que no es correspon amb la realitat). Vaja, que hauria preferit el tractament del receptor amb 2a persona del plural (vós); entre d'altres raons, perquè és el tractament tradicional en el llenguatge administratiu català. I indica una relació en què es combinen l'afecte i el respecte entre l'emissor i el receptor.

EN SÍSF

Jordi Soler

